

СТАРМАЛИ

У Новоме Саду 20. маја 1885.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — годишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве: 10. — 5. — 2½, динара или франка. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду рукописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX Porcellangasse, 56.) — Претплата и све што се тиче администрације шиље се штампарији А. Пајевића у Нов. Саду. — За огласе плаћа се 6 новч. од реда, слова као што су ова и сваки пут 30 новч. за жиг.

На збор!

На збор! на збор!

Црна се гуја из трулежа гњила
Около врата нашег обавила,
Отров је њезин на прси нам кан'о —
А ми од срама бол не осећамо.
Цаба му бола, том смо давно вични,
Ал срам нас дави, Срби моји дични!
На збор! На збор!

На збор! На збор!

Који смо прегли једној светој цели,
Одбац'мо сада, све што браћу дели.
Збор овај места сваком брату спрема,
Ту места само изајица нема.
Покаж'мо да нас виши дух облеће,
А издајнику, — да га нико неће.
На збор! На збор!

На збор! На збор!

Један је часак кадар наћи слогу
И њоме опрат' лагу многу, многу.
Не може л' слога данаске нас слити,
Ја сумњам да ће икада је бити.
Згрлимо с' једном као Срби прави,
Недајмо да нас срамота удави!
На збор! На збор!

На збор! На збор!

На збору неће требат' много речи
— Јер сви ми знамо шта нам душу гњечи;
Само ће рука руку стиснут' јако,
А то ће значит': тако ил' никако.
На светим жаром, с поновљеном свести
Слога ће сложне на дело повести.
На збор! На збор!

Шетња по Вршцу.

XI.

Да је Вршац права српска варош, то се и по томе већ види, што се у њему људи непрестано протеривају, непрестано туже. Мало им је, што су својим парницама окупирали вршачки срески и белоцрквански судбени сто, него сад мора њихове тужбе расправљати и арадски суд, па чак и наш св. синод. Овог месеца само пред арадском поротом расправљаће се четири преске парнице, које је подигао адвокат Бурназ, а кад ће се тек расправљати она тужба, коју је вршачка општина против Германа св. синоду послала, то не може нико жив знати. Него због ове последње тужбе не може нико осудити Вршац и Вршчане. већ ако се ико хоће осуђивати, то се морају осудити остале наше општине, што нису све листом следовале примеру вршачке првене општине. Кад би све наше општине листом тужиле Германа као расколника и јеретика, то би знатно одлакшало посао нашем будућем сабору и по мом мишљењу знатно би припомогле, да се испуне оне Германове речи: „ако све штрапге попуцају — 24,000 фор. годишње ми не гину!“ Но можда наше остале општине мисле: „ако ће се што постићи — то ће се постићи и по тужби једне општине. А ако се не да ништа постићи, то ће онда само једну општину разрешити, а остале ће остати интактне и тако ће наш народ проћи о мање жртава, о мање нереда, који би безусловно морао наступити, кад би виша духовна или политичка власт разрешила многе наше општине.“ Такво резонавање свакако је врло разумно, т. ј. много држе, да је разумно, али — није братски. Но на послетку што му драго. Вршчани су тужили Германа, а ако би Герман хтео да им врати љубав, па да њих и њихову општину тужи, то ће Вршчани једва дочекати, прво за то, што ће се дичити, што одмах после Бурназове тужбе долази Гер-

манова, а друго за то, што им парничење лежи у нарави, па никад лепше прилике, да задовоље своју нарав. Можда су наше остале општине и на то помишљале, па као држе, кад су Вршчани једаред отпочели парницу, они неће донде мировати, док не истерају мачку на одак. Ту дакле онда вршачкој општини није нужна помоћ осталих општина — посестрима, па ако што постигне ако св. словенски апостоли Ћирило и Методије умудре св. синод, те овај осуди Германову забрану, да се прослави хиљадугодишњица њихова — онда с тим већа дика по Вршчане и онда им нико неће замерити, што су чак и Германа тужили.

Него то је било па и прошло, а каквих ће све посљедица одатле проистећи, то ћемо још видети. За Германа се сад много већа бура спрема, него што је тужба против његовог раскола — долазе избори за наш народно-црквени сабор. Белоцрквански државни тужилац, Штефика Николић, већ је почео мутити по белоцркванском и уљманском срезу. Хтео би човек да постане посланик, па као вели, ако ми не пође за руком, да се протурим у белоцркванском, онда ваљда ћу се дочепати мандата за уљмански срез. Штета само, што га људи врло добро познају, што знају, како дише према нашој аутономији и како је велики Германов обожавалац, те готово нико ни не мисли, да таквог човека пошље у Карловце на сабор. Да пак до мене стоји, да од мене зависи, ја бих Штефику послао на сабор, јер би тако наши остали посланици у својој средини имали и једног шаљивчину, који би се увек постарао, да их развесели и да их насмеје. Но наши бирачи неће хтети да усвоје такве разлоге, јер им у овим озбиљним и тешким временима није до шале и смеја и тако ће Штефика морати

остати код куће, те неће видети ни Германа нити карловачки двор, што ће свакако штета не по народ бити, али по становнике у белоцркванском „штукхаузу.“

А сад да укратко завршим ову „шетњу!“

Долази нам Видов-дан, када ће се држати велики бирачки збор у Сомбору. Овај збор треба са свим друкчији да буде, него што су они лањски били у Кикинди и по другим нашим местима. Овај велики збор треба да репрезентује читаво онострано Српство, свесно и сложено, као што и треба да буде пред великом опасношћу, која прети нашој аутономији, нашем националном опстанку и културном развоју. Сви у бојни ред, сви сложено и свесно у уставну борбу, а коме је го поле могуће, нека похита на Видов-дан у Сомбор на братски збор и договор. Ту ће се војска причестити братском речи и српском свешћу па онда нема тог Вука, који ће моћи љуте српске оклопнике одвести за гору, него ће сви сложено и јуначки загазити у уставну борбу и онда нам је победа сигурна! У то име: сретан вам рад, браћо, на видовданском збору и договору у Сомбору!

Вл.

У Ш Т И П Ц И.

Политички астрономи пророкују, да ће од септембра месеца падати снег у Карловцима. Герман, који је и сад већ слаб на ногама, осврће се за другу резиденцију.

* * *

Исправка. У 39. бр. „Нашег Доба“ стоји: Стева Павловић моли да се још мало стрпе општине, које га питаће кога да бирају у сабор. У место тога тре-

ПОДЛИСТАК

Ц и п и ј а.

Хумореска Лазе Нанчића.

I.

Јадна Смиља непрестано плаче. Са свим је увело и побледело оно бело лепо лице, по којем се пролевала јасна и дивна румен као да се испод провидљиве беље руже одејајива црвена, те изгледа, као да су ту белу и црвену ружу десет љутих мразева скрхали и боју јој са свим променили; оне сјајне црне очи упале су јој и почеле се гасити као звезде пред зору, па је с тога изгледала, као да ће за који час издахнути. А још пре кратког времена била је пуна бајности, живота и лепих нада на сјајну и слатку будућност! Још пре кратког времена, кадгод је прошла улицом или шеталиштем, мушки су се дивили лепоти и живахности, девојке су јој пак завиделе, што их је све редом својом лепотом у присенак бацила, а сад је напрасно тако опала и увела, те сад нема несретније и јадније девојке на свету од лепе Смиље! Нити изилази куда, нити мари за ишта, нити јој се мили што, већ непрестано седи код куће и у својој голомој несрећи осећа се још у неколико сретном кад је сама, те да се може сита наплакати. Већ су јој и сузе понестале. Није шала, већ

неколико дана како непрестано плаче, па није ни чудо, што више нема суза. Та и многи извор усахне, кад наступе Илијинске врућине и овлада суша, а камо ли неће усахнути извор суза — очи! Уз то није готово ништа јела, па с тога се не може нико чудити, што је још до пре неколико дана пуна и румена Смиља сад са свим ослабила и што је изгледала бледа као смрт.

Па за што се лепа Смиља уједаред тако променила, какви су то големи јади и каква је то грдна туга, што су јој скрхали душу и сломили срце?

Погодићете, ако кажете, да се таква напрасна промена на Смиљи догодила са црне њезине судбине, и љубавне несреће.

Одавно се она мило погледа са Милојем Белићем. Милоје је момак на свом месту. И образован је, и вредан је, и леп је, а и солидан, па му нико не налази мање ни у чем, само, само по мњењу многих ипак није за женидбу. Свршио је ђимназију, па пошто се са материјалних неприлика није могао даље школовати, то се одао на чиновничку струку. Ступио је у порезно звање и ту исочетка није друго шта био, но са свим прост писар. С тога су старији, који су компетентни, да одређују, да ли ко има „квалфикацију“ за женидбу или не, и тврдили, да се Милоје не може женити. Млад је, па нек чека, Смиља пак и Милоје нису били тог мишљења, него су били убеђења, да је за

ба да стоји: Општине моле г. Стеву Павловића да се још мало стрпи док га не питају и т. д.

„Пест. Лојд“ препоручује доидућем нашем цркв. сабору да буде умерен. Испуниће му се.

Којом је мером Герман мерио, оваком ће му сабор одмерити. То је са свим у мери.

Државни тужилац предлаже, да суд досуди Нанчићу много латинске среће — **Fortunu**.

Већина позваних свећеника из архидијезезе није трећи дан Духова отишла ни у Карловце ни Герману на ручак. Из тога излази да Герман ни код њих нема кашике.

Лазу Нанчића туже због чланка „Омладини“ на основу § 173. Како је данас у Угарској, може бити задовољан, што га туже само са сто седамдесет трећим параграфом, а не туже га са сто седамдесет и три параграфа.

На Видов-дан позива наша нар. слободоумна странка општи народни збор у Сомбору. Уредник „Нашег Доба“ премећао је дуго по календарима, па кад не нађе „Вуков-дан“ он је сад против сваког збора.

Чуди се свет, од куд да Гарашанин узме чивутину за министра финансије у Србији. Ал он га није узео само зато што је чивутин, него и зато, што има историјско име Вукашин.

Недавно је умрло славни србобрански јунак Боснић. Тугу за њим ублажиће нам у неколико то, ако у Босни и од сад буде србобрана.

младе људе брак, а кад једном остаре, онда имају само на смрт чекати, не да мисле на рузмарин и на вреле пољупце. У своме убеђењу с тим су се још већма учврстили Милоје и Смиља, што је Милоје после неколико година службовања свога постао најзад и официјалом у порезном звању, дакле би већ могао основати себи породицу. Нико није сад сретнији био од Смиље и Милоја. Смиља се сад није могла друкчије ни замислити, него као невеста у дугачкој белој хаљини, са венцем на глави и дугим велом, а Милоје се сав растапао од миља и усхићења, пртајући своју будућност најружичастијим бојама. Сад више неће они морати крити своју љубав, неће се морати више тиме задовољити, да Милоје прође поред њеног прозора у извесно доба, те да се виде, поздраве и са милим погледима неколико тренутака разговарају, јер се нису могли увек састајати, већ ће од сад увек заједно бити и живот ће им слатко тећи у вечитом грљењу и љубљењу. Њиховој срећи завидеће читав свет.

О своме наименовању за официјала известио је Милоје Смиљу код прозора, кад је туда у обично време прошао. Иначе не би ни смео стати код прозора, да га не би сназио строги Смиљин отац, јер онда зло и по њега и по Смиљу. У осталом, тог часа Смиљин отац није ни био код куће, па су се с тога с тим слободније могли разговарати. Најзад се на овом љубавном збору реши, да Милоје сутра дође и

„Наше Доба“ обећало је у програму, да се лист за то покреће, да утре пут јавном збору. Сад кад дође време делању, види се да његов пут иде на то, да утре јаван збор. **Θ**

Ђира. Јеси ли чуо, да је у Босни опет један официр убијен?

Спира. Чуо сам. Али новине здраво јако доказују, да није убијен од туђе руке, него да му се пушка одапела сама.

Ђира. А како би се смела пушка — па још у Босни — одапети сама?!

Спира. Но, па можда је била здраво запета.

Ђира. Видиш, на то се нисам ни сетио.

Ђира. Даклем Анђелић остаје сам.

Спира. Тако се бар у опште држи.

Ђира. А шта вели Тиса на то.

Спира. Он ће велити: Ако је заиста Анђелић сам, *akogo vele nem lehet számolni*.

П у с л и ц е.

○. Ово неколико дана не излази ми из главе она стара песма: „Еј, зашлавила зора од Сомбора.“ — Ту је песму сам народ певао. Сад ћемо видети је ли био пророк.

×. А какву песму црна чета гуди?: „Мало нас је, али нисмо људи!“

ла Смиљу званично запроси у оца. За тим су се тешким срцем растали, али са слатким уверењем, да ће скорим вечито своји бити и да се никад растављати неће.

И заиста је сутра са својим наименовањем за официјала у депу дошао Милоје, да званично запроси Смиљу у оца. Сиромах Милоје није добро ни саопштио узрок, рад чега је дошао, а Смиљин се отац на њега осече:

„Шта рече то, младићу?“

„Извините,“ одговори Милоје дрхћућим гласом, „али ја неограничено обожавам и љубим госпођицу Смиљу, па сам тако сретан, да је моја љубав и у њезином срцу нашла одзива, те сам с тога тако слободан, да у вас, поштовани господине, запросим милу руку божанствене госпођице Смиље и молим вас лепо у њезино и моје име за ваш очински благослов. . .“

„Бре обојци вама дађу ја виргаза, а не мој очински благослов!“ продера се отац тако ужасно, да мал’ што није у несвест пала Смиља, која је у другој соби прислушкивала, те наравно да је све чула. „Где ти њега! Хоће момак да се жени, а овамо је нико и ништа! Ваљда ћу ја дати моју ћер таквој пропалицы, који нигде ништа нема, па да поред њега гладује? Ал знам ја! Ти си бацио око на моје имање, али неће те убости. Док сам ја жив, не дам моју ћер таквој пропалицы, па да после моје смрти пропућна све. Ајак! То неће бити.“

Ж. „Лојд“ нам саветује да се држимо среде. Не можемо ни среде, ни петка, — то су посни дани. А ми смо жељни да се омрсимо правдом и правичношћу,

△. Герман већ помишља на пензију од 24.000 фор. — И то је лепа утеха, али ако му и то утече, онда ће бити утека.

*. Viribus unitis, — то је девиза нашега краља. Па сад ако и ми viribus unitis докажемо да је Анђелић главна препона нашег задовољења, — краљ ће то без сумње чути и уважити.

††. „Наше Доба“ вели да „Стармали“ пише за децу, а деца пишу за њега. — Ми се на ово не би осврнули, кад не би и то био доказ, како је „Н. Д.“ у очи избора изгубило и последњу мрву памети и логике.

Бука. Јеси-л' читао да „Наше Доба“ назива последњег деспота српског „највећим швиндлером“ и „незналицом.“

Шука. Па зар се ти чудиш томе?

Бука. Како се не би чудило, кад је онолико година лежао у тавници за народ а написао је и историју.

Шука. Па у тој историји и лежи чвор, јер да је у њој нагласио, да су сви доондашњи патријарси били небирани, Његова Небираност би га прогласила најмање за мученика. **Ө.**

„Али — промуца Милоје — ја не тражим ништа. Ја хоћу само руку госпођице Смиље и ваш очински благослов, а ја сам у стању, да жену и породицу своју храним, јер ја сам од јуче хвала богу постао официјал у порезном звању. Ето мог декрета!“ и он извади из џепа своје наименовање и пружи га Смиљином оцу.

„Задржите ту дрљу. То није ништа. Остајете поред свег тога ипак гладница, као што сте и пре били. Покажите ми екстракт из фунтовнице, да имате кућа, земље и виногради, ил покажите ми књижицу из штедионице, да имате уштећених хиљадица — то за мене важи, а то трице, тај ваш папир можете бацити. Не вреди ни по дуле дувана. Ја се препоручујем.“

„Је ли то ваша последња реч?“ запита Милоје таквим гласом, као што би говорио онај човек, који очекује смртну пресуду.

У том из друге собе уђе унутра Смиља, сва уплакана и у највећем очајању.

„Оче, ја га љубим. Ја хоћу да пођем за њега. Ја за другог нећу. Ја ћу се убити. . .“ говорила је она испрекидано и јецајући.

„Језик за зубе, безобразнице једна! Марш одмах у другу собу!“ продера се на њу отац немилостиво. „А ви . . . ви . . . како ћу да вам кажем — окрете се сад разјарени отац према Милоју — торњајте се испред мојих

О д а

Кечиги.

Бежите рибе, шарани, смуђи,
Бркати соми, егуље вите;
О кесегама ни зборит' нећу;
А и ви шуке, под рен се скрите.

Моруне беле, јесетре слане,
Та и вас људи достојно хвале,
Ал кад се само кечиге сетим,
Све сте ми друге к'о трунци мале.

Има ли тога цара ил краља,
Кој' не признаје твоје дивоте?
Има ли тога грофа, барона,
Има ли тога владике, проте?

На крстов-дан се водица свети,
Свештенство радо Дунаву ходи,
Није му тешко, јербо се сети,
Кечиго, да си и ти у води.

Ал и ти за то захвална биваш
И благочести у прилог радиш:
Ко никад није постити хтео,
Кечиго, ти му посте оследиш.

Кад би се орден рибама дав'о,
Ти би га прва добила туна;
Ордена немаш, — ал скромност твоју
Још боље краси кришка лимуна.

Добра си топла, добра и хладна;
Пред кога дођеш не да те ником,
У хладном стању дивно те гледат',
Где дрхћеш, дрхћеш — твојим аспиком.

очију и из моје куће, јер ћу вас као каквог дерана ухватити за јаку и избацити на поље. То је моја последња реч — јесте ли ме разумели?“

„Али, молим лепо“ — отпоче Милоје, па и њему ударише сузе, кад виде своју божанствену Смиљу у тако јадном стању.

„На поље, рекох!“ прекиде га отац и руком му показа на врата.

„Оче, смилуј се, немој ме убити!“ завапи Смиља и клече пред оца са склопљеним рукама, а сузе јој непрекидно текосе вуз лепе образе.

„И звер би се на такво анђелче смиловала!“ умеша се сад Милоје, те то још већма разјари оца, кога је била Смиљина молба у неколико разблажила.

„Напоље, рекох ти, ниткове и пропалицо једна!“ продера се он по ново у јарости својој па ухвати Милоја за јаку и избади га на поље. При том призору изневерила је Смиљу свест са свим и она паде у несвест.

II.

Господар Пера Алимпијевић, Смиљин отац, беше врло богат трговац. Припадао је оној врсти наших старијих трговаца, за које се вели, да су грчке или цинцарске крви, па за то су тако штедљиви и тврди.

Господар Пера трговао је са свачим. Продавао је платно и свиљу тако исто, као што је и Власима продавао

Кад си печена већ из даљине
 Мирис те јавља нашему носу, —
 Ал кад од тебе паприкаш створе,
 Тад ловор плива по твојем сосу.

И баш да ниси по себи дивна,
 Дивна би била по твојем дару, —
 И ја да нисам почео теби,
 Мор'о бих певат' твоме ајвару.

Једна ти мана (за сиротана),
 Кечиго драга: здраво си скупа;
 Скупо ј' и оно винце достојно
 Ком се подоба да те окупа.

Кечиго драга, од мене ј' доста,
 Ја оду не знам завршит' боље,
 Већ оним, што је испосник један
 Сто пута клик'о у славље твоје:

„Блажена мрежа која те хита!
 Блажена кујна у коју дођеш!
 Блажена шерпа у којој цврчиш!
 Преблажен гортан кроз који прођеш!“

Иди цркни.

„Ити цркни, старе шена! Ти старе шена треба јетаред цркни!“ И ја јетарет цркни!“ Тако говораше једна Немица старој Српкињи, с којом је заједно живела. Српкиња се мргодила и било јој противно, што ова њој вели, да треба да цркне, јер је стара. Али кад Немица, даље рече: „Ти стара шена, па трепа цркни, пока моли, а ја куфа руча,“ — онда јој постаде јасно, да она њу у цркву тера. **Жеравица.**

суву рибу. Трговао је са марвом и храном, а уз то је терао и економију и обделавао винограде. Поред тога помагао је сиротињу и друге потребне људе, као што су н. пр. чиновници и учитељи, т. ј. помогао их је у толико, што им је позајмљивао новаца на велику камату. Текао је непрестано новац. Изда једну форинту, пусти је у свет, а она му се за кратко време врати натраг са још једном другом својом другарицом. У његовој благајни формално су се котиле форинтаче, петице, и десетице, стотинарке и хиљадарке. Плодили су се дукати и сребрњаци, а уз то је господар Пера врло штедљиво живео. Никакав луксуз није терао, па не само то, него није ни издалека живео онако, како би од по муке могао, а да његова благајна не осети никакав губитак. Али онда би се у нешто мањој мери плодили његови дукати и његове банке, а то господар Пера не би могао поднети, то би му можда смрт задао.

У народно позориште, кад је ово дошло у његову варош, није никад одлазио. Само је једанпут био и то кад се „Кир Јања“ представљао. Из позоришта отишао је врло зловољан кући. Успут је рекао једном свом познанику, да не би био дошао у позориште, да је знао, да је кир Јања тако велика будала и тако грдна распикућа. За његов пак ципилук карактеристично је ово: кад је остао и мало отештао није се могао увек пробудити у доба,

Н а т п и с и,

I.

Новино сунце.

Чујте нежност мајстор Нове:
 Своју жену сунцем зове, —
 И право велаше
 Јер и она зна да суши,
 То јест: пуне чаше.

II.

И пољупци су с трошком скопчани.

Стева Пелу своју љуби
 Здраво, здраво.
 А то Пели богме није
 Увек право,
 Јер кад Стева љубне лице
 Својој Пели
 Мора таки опет с нова
 Да с' набели.

III.

Д у г.

Код'ко косе на глави
 Тол'ко дуга има Прока;
 Јер му није плаћена
 На глави парока.

Шуљ'мац.

кад је хтео и кад је потребно било да устане и да оде, да најми надничаре. С тога се дуго борио сам са собом, да ли да купи „векер“ или не. Много му је било, да за такав сат изда неколико форината, па с тога се колебао, хоће ли се бацити у тако огроман трошак, или ће живети по старом. Али нужност, да се у извесно доба у јутру пробуди и устане сваким је даном већа бивала. У том јаду његова оштроумна глава паде на ориџиналну мисао: решио је, да ухвати петла и да га у својој соби веже за ногу од стола, те ће га петао својим кукурекањем пробудити рано у јутру и тако ће себи уштедити трошка, јер неће морати купити „векер“. Што је намислио, то је и учинио и од тог доба увек држи преко ноћ у својој соби везаног петла.

Разуме се по себи, да такав човек мора и у погледу хаљина прекомерно штедљив бити. Не иде одрпан нити нечисто, али хаљине не мења по неколико година. За хаљине узима јаку чоју и кројач му мора ваљано сашити, па често му капут или чакшире толико година трају, колико је нужно, да једна девојка дође на полицу и да је породица и друштво прогласе за удавачу. А његова астраханска капа кад би могла говорити, могла би причати о Книћанину, о Мајерхоферу и свим великим жупанима, који су се за последњих тридесет година измењали у тамнишкој жупанији. Можда не мање година броји и његов

Гајдаш варалица.

Неки гајдаш имао је виноград и жену. Виноград је задужио на му га продадоше а жена му се разболи па умре.

Оде гајдаш попи и замоли га, да му жену по хришћанском закону сарани: али пона иште у-напред новце — а гајдаш нема; па шта ће у својој невољи, досети се и обећа попи да ће му дати један члан, само да му жену свечано сарани.

Попа се полакоми и сарани покоријницу.

После погреб а ево ти гајдаша к попи, и носи му у руци један члан (од прдаљке): „Ево, господине, што сам вам обећао!“ (Попа се надао једном члану винограда, ал овај је већ давно био у чивуцким рукама.)

Јелте да то није било лепо од по —, хоћу рећи од гајдаша?!

Шуљмац.

Ко ће му докасти?

Год. 1851 у И . . ку дође у суд пред Ш. П. човек, чији је коњ убио крмачу другог суграђавина му.

Судија га запита: „Шта је то било?“

Оптуженик ће на то: „Е, па шта је било. К'о на прилику, да простите, господине, ви сте коњ, а ја

цилиндар и алаватно црно одело, које облачи свечаним приликама, кад у варош дође министар или који други моћни господин. У кратко, господар Пера има ту једну страст, да гомила благо, али да га не ужива.

Жена му је умрла, а иза ње остало му је само једно једино дете — лепа Смиља, његова једина наследница. И ето ту богату наследницу судио се да запроси головер Милоје Белић, који нигде ништа нема, па да га још истерају из порезног звања, морао би скапати од глади. Па зар за таквог човека да господар Пера да своју јединицу? Никада! Боље да је мртву види, него у наручјама просјака, какви је у очима господар-Периним био Милоје. Али његова га Смиља тако јако воли, ето се од туге и жалости сва осушила, а господар Пера воли своју ћер, па му је тешко, претешко што му се јединица на очиглед губи и вене. Пропашће, ако тако још дуго устрада, а опет не може ни за главу попустити, не може је дати оном пробисвету.

То је сад господар Пери веће бриге задавало, него продавање сувих риба и згртање блага. Непрестано је о том премишљао, како ће своју ћер спасти, а да је ипак не уда за Милоја. Све је мислио и мислио, док није смислио. „Треба наћи према њој прилику, па је удати. Тако ће она заборавити тог пробисвета, а ја ћу у своје време мирно моћи умрети, с уверењем, да моје мучно благо неће којекто разграбити и растурити, него да ће моје дете поред свог честитог мужа сретно бити.“ Тако је умствовао господар Пера, а у том од једног пријатеља у добри час дође вест, да ће до душе мало постарији али врло богати трговац Коста Платнић из Ч. доћи кроз који дан да запроси његову Смиљу. Господар Пера врло задовољан таре руке и радује се, што ће се читава ова ствар тако сретно свршити.

(Свршиће се.)

крмача, па да ја њушкам око ваших ногу, а ви да се ритнете, па да ме убијете.“

„Шта? шта?“ продера се на њега судија, а оптуженик ће брже-боље да поправи, па ће рећи: „Није, није, господине. К'о на прилику ви сте крмача, а ја коњ, па да ви, господине,“

Судија: „Шта, шта безобразниче? Зар ти тако? Торњај се на поље до сто врага!“

Оптуженик сав преплашен рече на изласку: „Е, кад не ћете, да будете ни коњ, ни крмача, ко ће вам доказати?!“

Жеравица.

Под чергом.

„Чуј ме, Гага, чуј ме,
Ша сам ноћас снιο:
Украо сам коња —
Ал је матор био.“

Гага сина ћуши
Па му рече: „Рано,
Кад већ крађу сниваш,
Кради што ваљано!“

Мати. Дете моје, * * * а зашто ти не волеш да идеш у школу?

Сокица. А шта ћу у школи?

Мати. У школи се деца уче.

Сокица. Е, дабомеда! Шта могу научити, кад ни наш учитељ не зна ништа.

Мати. Иди с богом; како он не би знао?!

Сокица. Веруј, мати, он ништа не зна! Он све мора нас да пита. Мене је јуче питао колико је двапут два.

Из школе.

Учитељ. Ево видите, децо, пре неколико година мерили смо још овом мером. Перо; како се звала ова мера?

Пера. Риф.

Учитељ (узме нову меру, па њоме јако маше по ваздуху). Сад се мери овом мером. Стево; како се зове ова мера?

Стева (незна).

Друга деца (дошаптавају му). Метар.

Стева (малко глум). То се зове ветар.

Опет из школе.

Учитељ. Е сад сам вам показао стоногу. Избројалисте јој ноге и уверилисте се, да она нема баш сто нога.

Деца. Па зашто се зове стонога?

Учитељ (ушепртљи). Бога ми, децо, то вам не знам казати.

Један ђак. Ја знам. Стоногом зове се за то, јер — јер — јер стоји на ногама.

Како ја остајем вечито жедан.

Док порез не платим
Не смем вина пити;
Мислим: после ће ми
Много слађе бити.

А кад порез платим,
Па се пити спремам,
Онда опет, јаој,
Ни парића немам.

Досетке, наивности и др. из дечија света.

(Продужење и увек отворена рубрика)

Мати. Иди, чедо моје, купи три кифле. Али
кажи пекару да ти не да јучерашње

Мали Јова (отрчи к пекару и рече му): Дај
ми три кифле, — али нећу јучерашње, него су-
трашње.

Морала мати из кујне да дотрчи, да види што
су малу Јелку расплакали.

А шта је било?

Јелкин старији брат донео из баште пуњу шаку
разна цвећа, па поче Јелки показивати и тумачити:
„Ово је шебој; ово је ладолеж; ово је перуника; ово
је невен —“

Ту му мала Јелка упаде у реч оштро, примећују-
ћи да то није невен.

— То је невен.

— То није невен.

— То је невен.

— Ал то није невен.

Та је њихова препирка трајала дотле, док ни-
је Јелка почела од јада плакати: Ја знам, то није
невен, — невен има слика.

Мали Стева седи на крилу своје деди, па га
свашта запиткује.

— Је ли, деда, зашто ја немам браде и бркова?

— За то, јер си још мали.

Стева се загледа у деду и замисли се па ће он-
да рећи:

— Деда, а твоје чело није мало, па зашто на
њему нема косе?

Исти Стевица много се забавља са својим дедом;
а деда га здраво воле и често га од милоште нази-
ва: магарендом.

Једаред Стевица запита деду: Је ли деда, јеси
ли и ти био магаренда, кад си био мали?

Наша деца, Ђока, Влајко и Младен добили жи-
ва зеца, донели га у собу па метнули пред њега у та-
њерић воде да пије. Зец, пун стра, неће да пије. —
а деца се га то једе. То је гледала мала Милка из
своје колевке, па куцкајући кажипрстом своје десне
руке по длану од леве руке, довикивала је браћи
својој ове поучне речи: „Ту пије јец воде! — Ту
пије јец воде!“

Земља.

Јесте ли приметили, да је земља скоро у свима јези-
цима женскога рода? — Шта мистите за што је
то? — Незнате!? — Па ја ћу вам казати.

Земља је женскога рода за то, што нико не зна
колико јој има година.

*

Доктор. Шта. — даклем умр'о ваш господин муж.
Удовица. Умр'о; јутрос рано у пет сати.

Доктор. А јели имао синоћ јаку грозницу?

Удовица. Није.

Доктор. Хм! хм! Но — то је добар знак.

*

Редитељ позоришта обучавао је војнике, који имаћаху
да се јаве на сцени у једном народ. комаду. „Не вичите од
једном ура, већ с малом почивком; н. пр. ура, пауза,
ура — пауза. . . Изађоше у вече војници на представу и
од једном, почеше се дерати: Ура — пузо! ура пузо!
урапузо! . . .“

Вода и вино.

Као што ти вода

Каже твоје лице,

Тако ће ти вино

Казат' — туђе срце.

*

Доктор. Но, сад сте ми све казали; — да, забо-
равио сам још питати, да ли можете ноћу спавати?

Пацијент. Никад.

Доктор. А зашто?

Пацијент. Та знате, ја сам ноћни стражар, па само дању
могу да спавам.

*

Нека сентиментална дама питала једног младог пи-
сара, шта воли већма: сунце или месец?

Писар. О, та шта је сунце према месецу. Ја волим
месец.

Дама. А за што?

Писар. За што? како то можете питати! — Јер
плату примам на месец, — а не на сунце.

прибележио Живко.

Новије књиге

послате уредништву на приказ.

Каптал. Приповетка за децу од Фр. Хофмана с не-
мачког превео Жарко Стакић. Вел. Бечкерек 1885. Изда-
ње књижаре и штампарије Ј. Грчића. Цена 35 новч.

Илустрована књижица о животињама, намењена од-
раслој Српцади. Написао М. Нешковић. Издање књижаре
и штампарије Ј. Грчића у Вел. Бечкереку. Цена 60 новч.

Говор намењен хиљадугодишњици славенских апосто-
ла Кирила и Методија 6. априла 1885. од Уроша Милу-
тиновића протопрезвитера мигровачког. Издање „Српске
грађанске читаонице у Митровици.“ Брзотиском К. Тру-
мића у Митровици.

НОВА КЊИГА.

БИБЛИОТЕКА ОДАБРАНИХ РОМАНА
СВЕСКА ДРУГА.

ЈОГУНИЦА.

(Maître de forge.)

РОМАН У ДВА ДЕЛА.

ФРАНЦУСКИ НАПИСАО

Жорж Оне.

ПРЕВЕО Бранко Мушички.

ДРУГИ ДЕО.

Цена је 60 новчића.

Ретко је који књижевник јевропски изишао тако брзо и тако рано на глас као француски писац, чији роман „Maître de forge“ (управо „Власник рударнички“, али ми смо га покрестили, наденувши му име „Јогуница“) доносимо ево у српском преводу. У најновијој лепој књижевности светској стоји Жорж Оне на врло угледном месту. Његови романи сматрају се за класична дела у својој врсти. На ту висину подиже их како то, што им је прича вешто склопљена и састављена, тако и то, што је у њима сама радња оштроумно распредена. Догађаји се ту нижу природно и тако живо, да се читаоцу читаво наочиглед збива, што чита, а карактери су тако верно и доследно изведени, да се човек мора дивити, како писац дубоко познаје психолошку страну човечје природе. Е ичан моменат у онеовим романима јасно је обележен. Оне је, истина, ђак реалистичке школе, која данас махом превлађује у лепој књижевности свију културних народа, али се ипак држи на висини оног идеалног задатка, који му не да, да падне у најнижи слој реализма, те да постане бруталан. Зато је француски песник и освојио на јуриш светску читалачку публику.

Онеови романи успели су као мало које књижевно дело у свету. „Јогуница“ је у ориџиналу дочекала до дане 150 издања.

Тај лепо роман спада међу она ретка књижевна дела, која су задахнута правим песничством, те тако теже за тим да постигну више човечанске цели. Осим тога је онеов роман верно и истинито огледало правога живота и прави приказ сталешке противности и друштвених трвења. А права појезија и истинито цртање правога живота ретко се налазе спојени у делима данашњих романописаца. Онеу је дивно пошло за руком, да у свом роману споји истинито приказивање и племенити песнички осећај у дивну хармоничну целину, која неодрљивом силом завоси и осваја ум и срце сваког изображеног човека.

Роман тај преведен је већ на све културне језике. И драматисан је, па и драма је продрла као ретко који позоришни к.мад. У Паризу је приказивана већ преко 300 пута, а наша позорница, па и позорнице у Београду и Загребу имају је такођер у својој реперторији.

„Библиотека одабраних романа“ срачуњена је на више књига. Колико ће их бити, стојаће до одзива публике. Што већи одзив, тим већа библиотека.

У трећој и четвртој свесци штампа се роман из руског живота под насловом: „Кумјасинов.“ Карактери су у њему чисто руски, радња врло занимљива, а слог пријатан. Ма да се приказује ту живот „великог света“, опет се даје роман применити на све људско друштво, тако да га свако чита с правом насладом и уживањем.

Ко поручи за готов новац ових књига добија 33¹/₃% рабат. Н ручбине ваља упућивати

Накладној Штампарији А. Пајевића
у Новоме Саду.

Прво ц. кр. прив. Дунавско паробродско друштво.

РЕД ШЛОВИДБЕ.

Пошт. лађа
од 15. марта1885. до
даље наредбе.

Од НОВОГ САДА у ТИТЕЛ: (товарна лађа) уторником и петком увек после 7 сати у вече.

Од НОВОГ САДА у ТИТЕЛ и станице НА ТИСИ: Средом и недељом у 5¹/₂ сах. после подне.

Од НОВОГА САДА у ЗЕМУН-БЕОГРАД: уторником, средом, петком и недељом у 5¹/₂ сах. после п.

Од НОВОГА САДА у ОРШАВУ-ГАЛАЦ: Средом, петком и недељом у 5¹/₂ сах. после подне.

Од НОВОГА САДА у ЦАРИГРАД преко РУШЧУКА-ВАРНЕ: Недељом у 5¹/₂ сах. после подне.

Од НОВОГА САДА у БУДИМПЕШТУ: Сваки дан у 10³/₄ сах. пре подне.

Н. Сад. 12 марта (28 фебр.) 1885.

Агенција.

2—3

ОГЛАСИ.

ВРЛО ПРАКТИЧНО

за оне, који имају што свету да огласе.

Потписана штампариија као накладник најраспрострањенијег српског календара

„ОРЛА“

узима себи слободу учтиво позвати п. н. трговце и обртнике на анонсовање у истоме календару за г. 1886.

Укусно израђене огласе рачунамо:

Једну целу страну	фор	24.—
„ ¹ / ₂ „	„	12.—
„ ¹ / ₃ „	„	9.—
„ ¹ / ₄ „	„	6.—
„ ¹ / ₆ „	„	4.—
„ ¹ / ₁₂ „	„	2.—

Огласе са страних језика преводимо бесплатно.

„Орао“ се штампа и распродаје у 15.000 примерака, колико до јако још ни један српски календар и зато је нарочито најподеснији за оне, који имају што свету да огласе. Штампариија А. Пајевића у Н. Саду.

НАЈБОЉИ
ПАПИР ЗА ЦИГАРЕТЕ
ДЕ ПИРАВЕИ
LE HOUBLON

ФРАНЦУСКИ ФАБРИКАТ
од SAWLEY & HENRY у Паризу.

Ваља се чувати од покривања!

Само је онда овај папир за цигарете прави, ако је на сваком листу отисак „Le Houblon“ и ако ваки картон има марку штитицу и сигнатуру.

32—36